

Kronik: KRONIK: Frihed er ikke noget værd i sig selv

18. april 2015, Information, Sektion 1, Side 16 (DEBAT), Joachim Lykke..., 1364 ord, Id: e4f6ac0c

Kære **Liberal Alliance**, jeg vil gerne være fri for jeres naive patetiske trojanske hest af et frihedsbegreb og jeres folkeforførende retorik, der gør os dummere på, hvad det vil sige at være mennesker.

Joachim Lykke er forfatter.

Liberal Alliances seneste kampagne, 'Hvad betyder frihed for dig?', er næsten som Den Unge Werthers Lidelser: patetisk og forelsket i noget, der er fuldkommen uopnåeligt.

Vi elsker frihed. Det er formentlig derfor, at filmen En verden udenfor stadig ligger nummer ét på imdb.com's liste over verdens bedste. En film om at blive udsat for store mængder frihedsberøvelse af et vanvittigt system, modsætte sig systemet, bryde ud af det og være fri til at skrabe maling af en båd på en strand i solskin.

Jeg elsker den film. Vi elsker den frihed.

Men frihed er et lortebegreb.

Og **Liberal Alliance** tænker på frihed, som de tænker på penge: Noget, du kan sætte ind på en konto. Så kan du logge ind på din frihedsbank og se saldoen, når du bliver lidt svedt over, at de andre fylder for meget.

Frihed har sådan en finurlig indbygget paradoksalitet, når der er flere mennesker impliceret.

Hvis alle skulle være absolut frie, så ville vi indskrænke hinandens frihed hele tiden. De andre mennesker ville ikke bryde sig om at få deres frihed til at leve begrænset af din hypotetiske frihed til at slå ihjel. Vi kan heller ikke alle sammen sidde på de bedste pladser i biografen. Hvis vi er 10 personer og ni job, så er der nogen, der ikke får et.

Frihed er ikke noget værd i sig selv. Det er en tom tavle, eller måske det destruktive, en wrecking ball, der smadrer det bestående for at gøre plads til noget nyt. Det er en

bevægelse hen imod noget andet, men det er bevægelsen, og ikke målet. Vi vil ikke blive inde midt i ingenting, alene, hvor alt er meningsløst, vi tager videre med det samme til noget andet, binder os til noget nyt.

Om lidt har jeg fri, så skal jeg lave ingenting, tænker du måske, men du vil jo ikke lave ingenting: Du vil hente ungerne, se Netflix, drikke en øl, hænge ud i solen, sove, dagdrømme osv. Selv hvis du ville være frihedsnærig, så ville det slet ikke være muligt, for den har ingen holdbarhed.

Frihed er ikke som en avocado

Tanken om positiv og negativ frihed, at være fri af forhindringer modsat at være fri til noget, er en eklatant misforståelse. Det er på samme måde, som lys både kan være bølger og partikler på samme tid, det er to sider af samme sag, det er det samme fænomen set på to forskellige måder - set enten fra det, du er på vej væk fra, eller fra det, du er på vej hen til.

Liberal Alliance vil gerne tale om frihed fra regler, frihed fra staten, friheden fra de andre, men hvad skal træde i stedet for det, vi tager væk? Det er en løgn at påstå, at der kan være ingenting. Selv det ikke at vælge er som bekendt et også et valg.

Det samme med frihed; den findes ikke alene, den er en del af et par, friheden og bundetheden.

Det er som Abelard og Heloïse: Selv hvis du skiller dem ad, kastrerer den ene part, sender dem begge i kloster og fjerner alt håb om genforening, så er de forbundne, og det vil kun gøre længslen større og mere tilstedeværende.

Patetisk nok? Når **Liberal Alliance** taler om »at leve frit uden regler« i deres kampagne, så glemmer de, at du i så fald binder dig til selv at afklare aftalerne med interessenter i dine handlinger eller mangel på handlinger. Det kan også være o. k., det er måske også bare det, **Liberal Alliance** mener, men det er for enkelt at præsentere det som noget, der er nemmere eller mere behageligt. Der findes kun andre måder at være bundet på, og de har alle sammen fordele og ulemper. At fjerne regler gør ikke nødvendigvis situationer enklere eller sjovere. Det er udelukkende romantik at tænke sådan. Men så kan du selv vælge! Tjo, men jeg kan jo ikke vælge at være fri fra selv at vælge. Hvad med dem, der føler deres frihed indskrænket når regler fjernes? Jeg hader at spille ludo, når mine unger har fjernet reglerne og fundet på nogle andre.

Jeg vil gerne have de regler.

Det er nemt at tro, at frihed betyder noget helt specifikt og veldefineret, og at der inderst inde i 'frihed' findes en hård kerne ligesom i en avocado. Noget, som er selve friheden, der ligger derinde som et sagforhold, som ikke kan diskuteres. Sådan taler kampagnen om frihed: noget, der er nemt at forstå. Kampagnen bruger frihed som et plusord, en værdidom, et lille stykke chokolade i en æske med fuldstændigt ens stykker chokolade, der alle indeholder marcipan i nøjagtig den samme mængde, mums.

Vi er sociale

Når **Liberal Alliance** citerer Mahmoud for at ville have »frihed til at være den, jeg er, og ikke den, andre beslutter, jeg skal være«, så lyder det sandt. Men er uinteressant, fordi det har et banalt forhold til, hvad det vil sige at være et jeg, at være et menneske. Det er naturligt nok at vi er lidt megalomane, en del af det er sundt nok, når vi tager ansvar for vores egen situation efter bedste evne, men hvis det rent faktisk var muligt at vælge at blive født uden for enhver social kontekst og vælge at være et singulært individ, så ville du sidde på heden og skide, leve af biller og formentlig blive voldtaget og spist af et andet singulært individ. Alt det, som vi mennesker pryder os med, vi kan - alt det, der gør, at vi overhovedet kan formulere et begreb som frihed - er betinget af, at vi er indlejret i et fællesskab, at vi er sociale.

Det er hyggeligt nok med tanke eksperimenter om ikke at være sociale, men tag lige konsekvensen: Hvis du er fri for alle, bliver du aldrig dig selv. Du ville ikke have noget sprog, du ville ikke kunne læse denne artikel, du ville være fuldstændigt urealiseret som menneske, alt det potentiale, du som menneske besidder, vil aldrig blive realiseret. Ganske vist vil du være fri for frihedens paradoks, men du vil i stedet være bundet af dit urealiserede potentiale.

Mængden af bundethed er så at sige nøjagtig den samme, men placeret forskellige steder.

Liberal Alliances amputerede, patetiske og naive frihedsbegreb interesserer sig desuden kun for udvalgte områder: Der må gerne være kontrol og regler for kontanthjælpsmodtagere, men for erhvervslivet skal regler fjernes.

Arbejdsmarkedet må gerne være organiseret således, at ikke hele arbejdsstyrken kan få et job - fordi det er bedst for konkurrenceevnen i VM i stoleleg, at der er lidt intern kappestrid.

Ikke et menukort

Læser du Henrik Dahls debatindlæg i Berlingske 'Hvad er nu det for noget tøjeri?', ser det ud til, at han mener, at der kun findes to verdensbilleder: Det, hvor mennesker tager personligt ansvar, eller sociologismen, hvor det enkelte menneske ikke har noget ansvar.

Ad absurdum forsøger han at påvise, at det er førstnævnte, der må være det indlysende korrekte verdensbillede, og at bundethed af strukturelle forhold ikke eksisterer.

Det er påfaldende, at de, der i mindst grad er bundet af strukturelle forhold, altid afviser, at strukturelle bindinger eksisterer.

Jeg ved ikke med jer, men jeg fik ikke præsenteret et menukort for personlige egenskaber, da jeg trådte ind i tilværelsen, og jeg valgte heller ikke mine forældre.

Jeg valgte ikke mit køn, og tusindvis af begivenheder og sagforhold er blot sket, uden at jeg indgår i årsagskæden for det. Jeg er som menneske formet af det, af andre mennesker, af historien, af kulturen.

That's life, det kan være irriterende, men nogle ting kan vi ændre på sammen.

I stedet for at tale om megalomane egoers naive forestillinger om egenrådighed, kunne vi så ikke tale om bundetheden til de forhold, vi kun kan ændre sammen - og bruge et mere oplyst frihedsbegreb til at nedbryde dem? Kære **Liberal Alliance**, jeg vil gerne være fri for jeres naive patetiske trojanske hest af et frihedsbegreb og jeres folkeforførende retorik, der gør os dummere på, hvad det vil sige at være menneske.

kronik@information.dk

" **Liberal** Alliances amputerede, patetiske og naive frihedsbegreb interesserer sig desuden kun for udvalgte områder: Der må gerne være kontrol og regler for kontanthjælpsmodtagere, men for erhvervslivet skal regler fjernes.

- **Liberal** Alliances folketingsgruppe ved deres sommergruppemøde i sommeren august 2014. Kronikøren mener, partiet har en forvrænget opfattelse af begrebet frihed. Foto: Linda Kastrup